

γράμπανο τό, ἀμάρτ. γράβανο Μύκ.

Ἐκ τοῦ Ἰταλ. *grappo* = βότρυς σταφυλῆς.

Μικρὰ σταφυλὴ ἀπομένουσα ἐπὶ τοῦ κλήματος μετὰ τὸν τρυγητόν: Ἐποτρύσαμε πιά, ποῦ καὶ ποῦ νὰ βρῆς κανένα γράβανο. Συνών. *διγόνι, κουδούνι, τσάμπανο, τσαμπίδα*.

γραμπέλο τό, ἐνιαχ. *grabelo* Πελοπν. (Ἀναβρυτ.) *γραμπέλου* Στερελλ. (Γαλαξ. Λεπεν.) *γαρβέλος* ὁ, Λευκ.

Ἐκ τοῦ Ἰταλ. *garbello* = κόσκιον, κρησάρα.

1) Μέγα κόσκιον διὰ τοῦ ὁποῦ ἀποχωρίζουν τοὺς κόκκους τοῦ σίτου ἀπὸ τοὺς ἐναπομείναντας στάχυν Λευκ. Στερελλ. (Λεπεν.) 2) Πῖλος, καπέλον Στερελλ. (Γαλαξ.) 3) Μεταφ., τὸ κάλλαιον τῶν πτηνῶν Πελοπν. (Ἀναβρυτ.) Συνών. *κρέστα, λειρί, τσουτσοῦλα, χαρ-χάλι*.

γραμπι τό, Ἡπ. (Πάργ.) *grabi* Ἐρεικ. Κέρκ. Παξ. *γραμπιό* Ἡπ. (Πάργ.) *grabio* Κέρκ.

Ἐκ τοῦ Ἰταλ. *grampra* = ὄνυξ. Πβ. καὶ G. Meyer, Neugr. Stud. 4, 6.

1) Ὄνυξ ἀνθρώπων καὶ πτηνῶν Κέρκ. 2) Μεταφ., ἄγκιστρον προσαρμοζόμενον εἰς ράβδον καὶ χρησιμοποιούμενον ὑπὸ τῶν ἀλιέων διὰ τὴν ἀνέλκυσιν τῶν μεγάλων ἰχθύων, οἱ ὁποῖοι ἀλιεύονται μὲ παραγάδι, εἰς τὴν λέμβον Ἐρεικ. Ἡπ. (Πάργ.) Κέρκ. Παξ.: *Πιασμένος ὁ δρόγγος* ἔς τὸ παραγάδι σκορτσάρει πολὺ ἐπικίνδυνα, γιατί ἔχει τρομερὴ δύναμη καὶ πρέπει ὁ ψαράς νὰ ἔχη μεγάλη πόχα ἢ γερό γραμπιό γιὰ νὰ τὸν φέρη μέσα Πάργ.

γράνα ἦ, (I) πολλαχ. δράνα Πελοπν. — Λεξ. Αἰν.

Ἐκ τοῦ Σλαβ. *grana* = βαθεῖα ἀυλαξ.

1) Βαθεῖα ἀυλαξ ὀρυσομένη συνήθως πρὸς ὀροθέτησιν ἢ περιφραξίν ἀγροῦ ἢ πρὸς ἀποστράγγισιν ὑδάτων πολλαχ.: Ἀνοίγω - βγάνω - κάνω γράνα πολλαχ. Ἀσηκίωνω γράνα Ζάκ. Κάνει γράνες ἔς τὸ χτήμα Κεφαλλ. Ἀνοίξε γράνες ἔς τὸ χωράφι σου, γιατί κρατάει νερό Πελοπν. (Γαργαλ.) Πρέπει νὰ βγάλῃς τίς γράνες, νὰ στραγγίξουνε τὰ νερά Πελοπν. (Ὀλυμπ.) Ἡ γράνα ἐχώθηκε ἀπὸ τὴ βροχή, θέλει πάστρεμα Πελοπν. (Βυτίν.) Ἐκαμε μιὰ μεγάλη γράνα κ' ἐκήρυξεν ὅτι ὄπως εἶναι ἀξίος νὰ τὴν πηδήσῃ μὲ τ' ἄτι του καβάλλα, ἐκεῖνος θὰ τὴν πάρῃ τὴ γυναῖκα Πελοπν. (Λάστ.) Ἐκεῖ ἔφτιασαν γράνες καὶ ταμπούρια Κολοκοτρ., Ἀπομν., 71. Πηδῶντας σὰν ἀγριόγατος τίς γράνες καὶ τὰ χαντάκια ποῦ βρισκόντουσαν μπροστά του Α. Καρκαβίτσ., Ν. Ἔστ. 19(1935), 84 || Φρ. Ἐγινι γράνα (λασπώθηκαν τὰ ἐνδύματά του) Στερελλ. (Φθιώτ.) Συνών. ἀποσκαφή 3, γρανί 1, κουφοῦσι, σαϊτάρι, σοῦδα, χαντάκι. 2) Λάκκος φυσικὸς ἢ τεχνητὸς εἰς πέτραν ἢ εἰς βράχον ὅπου συνάγεται ὕδωρ Πελοπν. (Λιγούρ.) Συνών. ἀρός 1, λάρνακας, λαρνάκι, σπλιθάρι. β) Μικρὰ ὀπή Πελοπν. (Βαμβακ.) 3) Ἀκαλλιέργητος λωρὶς γῆς μεταξὺ ἀγρῶν ἢ σταφιδαμπέλων ὀρίζουσα τὰ ὄρια τούτων ἢ χρησιμεύουσα διὰ τὴν δι' αὐτῆς διάβασιν Πελοπν. (Ἀχαΐα Γαργαλ. Ἡλ. Καλάβρυτ. Κλουτσιοχ.) Στερελλ. (Ἰπάτ. Φθιώτ. Φωκ.): Νὰ πηγαίνῃς τὴ γράνα - γράνα γιὰ νὰ μὴ λασπωθῆς Ἡλ. Συνών. μονοπάτι, στρατόνι, χώρισμα. 4) Κατὰ συνεκδ., ὕψωμα γραμμωτόν, φέρον χρωματιστὰς ραβδώσεις Λεξ. Αἰν. β) Εἶδος γυναικείου φορέματος πιθαν. ἐξ ὑφάσματος φέροντος χρωματιστὰς ραβδώσεις Λεξ. Αἰν.

Ἡ λ. ὑπὸ τὸν τύπ. *Γράνα* καὶ ὡς τοπων. Νίσυρ. Πελοπν. (Ἀρκαδ. Γορτυν. Δούκ. Μαντίν. Μεσσην. Πυλ. Τριφυλ.)

γράνα ἦ, (II) Ἀθῆν. Θήρ. Κυκλ.

Ἐκ τοῦ Ἰταλ. *grano* = κόκκος σίτου. Ἡ μεταβολὴ τῆς καταλ. κατὰ τὸ στάλα.

Σταγῶν, θρόμβος, μικρὰ ποσότης ὑγροῦ Θήρ. Κυκλ.: Δὸς μου μιὰ γράνα νερό, γιατί ἐκακάρωσα ἀπὸ τὴ δάψα μου Θήρ. Συνών. γουλιὰ, νυχιά, στάλα, σταλιὰ, στάξη, σταξιὰ, ὕγρα, ὕρη.

γρανάδι τό, ἀμάρτ. *γρανάδ* Λέσβ. *γαναδ* Σαμοθρ. *γασνάδ* Ἰμβρ.

Ἐκ τοῦ οὗσ. *γράνα* (I). Διὰ τὸν τύπ. *γαναδ* βλ. Ν. Ἀνδριώτ., De quelques faits phonétiques du dialecte moderne de Samothrace, Ἀρχ. Θρακικ. Θησ. 6(1939|40), 161 - 162.

Ἀμυχή, ξέσχισμα ἔνθ' ἀν.: Παλιόστ' ἄλλους ἠβγαλέντα *γαναδ* τ' ἀθρουπιού τὰ τσιρβούλια (τὸ παλιόσκυλλο ἐξέσχισε τὰ ὑποδήματα τοῦ ἀνθρώπου) Λέσβ. *Μι τζουγάαν* σι ἢ γάττα κί μ' ἔκανι γαναδ' (μοῦ ἐξέσχισε τὴν ἐπιδερμίδα) Σαμοθρ.

γραναδιάζω ἀμάρτ. *γαναδιάζω* Σαμοθρ. *γαναδιάζου* Ἰμβρ.

Ἐκ τοῦ οὗσ. *γρανάδι*.

Προξενῶ ἀμυχάς, ξεσχίζω ἔνθ' ἀν.: *Μι τζουγάαν* σι ἢ γάττα κί μί γαναδιάσ' τὰ μούτ'να (μὲ γρατσούνισε ἢ γάττα καὶ μοῦ ἐξέσχισε τὸ πρόσωπον) Σαμοθρ.

γραναζάκι τό, πολλαχ..

Ἰποκορ. τοῦ οὗσ. *γρανάζι*.

Μικρὸς ὀδοντωτὸς τροχὸς πολλαχ.

γρανάξι τό, κοιν. *γρανάζ* πολλαχ. βορ. ἰδιωμ. *γρανάζι* Σύμ. *γρενάξι* Ἀθῆν. *γρενάζιν* Κύπρ.

Ἐκ τοῦ Ἰταλ. *ingranaggio* = συμπλοκὴ ὀδοντοφόρων τροχῶν μηχανῆς, συγγόμενως ὀδόντων τροχοῦ.

Ὄδοντωτὸς τροχὸς κοιν.: Τὸ *γρανάξι* εἶναι ἴσο καὶ κοινικὸ καὶ ἔχει δόντια ξύλινα ἢ μαντεμένα Ναύστ. Πιάνει τὸ δόντι τοῦ *γραναζιού* αὐτόθ. β) Τὸ ξύλινον πρότυπον ὀδοντωτοῦ τροχοῦ Ναύστ.

γραναζογωνιὰ ἦ, Ἀθῆν.

Ἐκ τῶν οὗσ. *γρανάζι* καὶ *γωνιά*.

Ἐργαλεῖον διὰ τὴν κατασκευὴν ξυλίνων ὀδοντωτῶν τροχῶν, οἵτινες χρησιμοποιοῦνται ὡς πρότυπα εἰς τὰ χυτήρια διὰ τὴν κατασκευὴν μεταλλικῶν τοιούτων.

γραναζοκόφτης ὁ, Ναύστ.

Ἐκ τῶν οὗσ. *γρανάζι* καὶ *κόφτης*.

Ἐργαλεῖον διὰ τοῦ ὁποῦ κατασκευάζονται οἱ ὀδόντες τῶν ὀδοντωτῶν τροχῶν.

γραναζωτός ἐπίθ. Ναύστ.

Ἐκ τοῦ οὗσ. *γρανάζι*.

Ὁ ἔχων *γρανάζια*, ὀδόντας, ὁ ὀδοντωτὸς, κυρίως εἰς τὴν γλῶσσαν τῶν φανοποιῶν: *Γραναζωτὴ λίμα*.

